

Kujundav hindamine ja koostöö uuenevas koolis

Meedi Neeme

Rocca al Mare Seminar

2012

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Uue õppekava kolm olulist sihiseadet

- Isiksus
- Õpikeskkonnad
- Väärtuskasvatus

Uus õppekava mõtestab ümber õpetaja ja õppimise rolli

Õpetaja pole ainult aineõpetaja, vaid enesest teadlik, erialaselt ja sotsiaalselt kompetentne haritlane.

Õppimine on eluks ettevalmistumine ja seetõttu tuleb õppida käituma inimesena.

Rollipõhine käitumine depersonaliseerib hariduse.

Õpetaja vajab õppekava rakendamiseks õpilaste ja lapsevanemate usaldust

- Usaldus on veendumus, et teiselt inimeselt saadakse seda, mida oodatakse, mitte seda, mida kardetakse (Deutsch, 1991).
- Usalduse võitmiseks on vaja kogeda partnerit riskiolukorras.
- Õpetaja jaoks on riskiolukorraks **suhted** õpilastega, kolleegidega, lapsevanematega, juhtkonnaga.

Hariduse sisu muutuvast koolis

Akadeemilised kompetentsid +
emotsionaalsed kompetentsid +
sotsiaalsed kompetentsid = õpilase
arengukeskne kool

Uue õppekava rakendamise eeltingimused

Õppekava rakendamiseks tuleb kriitilise pilguga vaadata:

1. suhted õpilastega
2. suhted lapsevanematega
3. suhted kolleegidega

Suhted ja emotsioonid– akadeemilise edenemise võtmeküsimused

- Emotsioonid on seotud suhetega, sest nad annavad informatsiooni, mis on sotsiaalse interaktsiooni seisukohast tähenduslik (Saarni 1999; Thompson 1991).
- Õpetajate emotsioonidega seotud reageeringud lastele on eriti olulised, sest nad prognoosivad õpilaste riski välja langeda juba põhikoolis (Rumberger 1995).

NB! Suhted

- Õpilaste käitumuslik enese-regulatsioon on samuti seotud kooliarengu tulemustega nii teismeeas kui täiskasvanuna (Ayduk et al. 2000; Shoda et al. 1990).
- Õpilaste emotsioonid tunnis mõjutavad suhteid õpetajatega, mis omakorda mõjutab laste kooliedukust, mistõttu on oluline pöörata suurt **tähelepanu suhtearendusele koolis.**

Intelligentsus, emotsioonid ja tasemetööd/eksamid

- Emotsioonide äratundmine algkooli alguseks ennustab tähelepanu oskusi aasta lõpuks esimestes algkooli klassides (Trentacosta et al. 2006).
- Emotsioonid mõjutavad huvi ja tähelepanu määra, mida õpiülesannete tegemisele pühendatakse.
- Teatud emotsioonid aktiveeruvad teatud akadeemiliste kogemuste puhul, näiteks kontrolltööde tegemisel: tulemused võivad olla head kui emotsioonid on positiivsed ja mitte nii head, kui aktiveeruvad negatiivsed tunded.

Õpetaja tunded

- Peame õpilaste käitumise ja emotsioonidega seotud probleeme oma stressi ja läbipõlemise peamiseks põhjusteks (Byrne 1994; Friedman 1995).
- Noortel õpetajatel on suurem läbipõlemise oht kui neil õpetajatel, kes oma õpilaste tundeid mõistavad (Chang 2009).
- Tunneme oma õpilaste ja kolleegidega seoses tundeid, nagu muretsemine, pettumus, lootus, entusiasmi ja uhkus (Hargreaves 2000).
- Ka meil on isiklik elu ...

Õpetaja toetab lapse arengut

- See avaldub selles, mille jaoks **aega antakse ja võetakse**, mida peetakse oluliseks.
- Kui oluliseks peetakse **arengukeskkonna loomist** väärika inimese arenguks, tuleb aega *võtta* märkamiseks, kuulamiseks ja peegeldamiseks, tuleb aega *anda* järelemõtlemiseks ja oma seisukohtade väljendamiseks.
- Kujundav hindamine tõstab esile inimese kui väärtuse ja loob võimalused, et igaüks saab endast lugu pidada.

Isiksusekeskne keskkond koolis

- Inimene on alati väärtus iseenesest
- Elu on väärtus
- Inimese isiklik eluruum vajab kaitset
- Vajame kõik kaaslaste tuge ja koosolemise oskusi
- Väärtused ja moraal ei sõltu maitse-eelistustest, vaid on ellu kutsutud kultuuri järjepidevuse ja sidususe tagamiseks
- Väärtuskasvatuse kaudu õpib laps eristama head ja halba

Kujundav hindamine on uue õppekava rakendamise praktika

- Õpetajad hindavad seda, mille kaudu nende töö tulemuslikkust mõõdetakse.
- Akadeemilisuse mõõtmisest ei piisa, see on **üks** isiksuse andekustest.
- Tagasi-sidestada tuleb akadeemilist, sotsiaalset ja kõlbelist küpsust.
- Hindamise ja tagasiside kaudu liigume **õpetamiselt õppimise toetamisele.** (M. Sutrop)

Kujundava hindamise eesmärk

Anda tagasisidet tervikisiksuse kohta: kuidas inimene õpib, suhtleb ja endaga toime tuleb

Suhted:

- Toetada isiksuse arengut parimal moel
- Toetada õpetaja ja õpilase suhete parandamist
- Toetada lapse tervikarengukeskse kommunikatsiooni tugevdamist õpetaja, lapsevanema ja lapse vahel
- Toetada lapsevanema suhet lapsega
- Toetada kollegiaalseid koostöösuhteid koolis

Kujundav hindamine toetab õppimist

- mitmekordistab ja mitmekesistab informatsiooni mahtu
- peegeldab õpiprotsessi
- peegeldab õpilase toimimise oskusi
- toetab õpilase arusaamist iseendast

Kujundava hindamise põhimõtted

Igasugune hindamine, tagasiside ja kommentaar peab olema kirjutatud nii, et see ei riiva teie, õpilase ja tema vanemate väarikust ja enesehinnangut.

Kujundav hindamine on lapsevanemate koolitamine

- See, millele õpetaja tähelepanu pöörab, mille eest kiidab ja kuidas puudustele osutab, õpetab ka lapsevanemat oma last väärilikalt kohtlema.
- Kujundava hindamise kaudu anname lapsvanematele formaadi, kuidas meiega ja lapsega kõneleda.
- Kujundav hindamine võimaldab toetada lapse enesehinnangut.

Miks on koolis vaja kujundavalt hinnata?

Järeldused PISA uuringutest Eesti õpilaste (kas ka õpetajate?) kohta:

- 1.Hea keskmine ainealane tase
- 2.Madal õpiisu
- 3.Ebapiisav probleemide lahendamise oskus
- 3.Ebapiisav loova mõtlemise oskus
- 4.Madal enesehinnang
- 5.Suur koolistress
- 6.Vähene koolirõõm

Õpetaja töö on kultuuriväärtus

Kultuuri aega mõõdetakse saavutuste kaudu
(McLuhan, 1967).

Vaatame püramiide ja imestame selle üle, kuidas
see nii primitiivsete vahenditega võimalik oli.
Kuid neil **inimestel oli aega!**

Kuidas on lugu sellega, mida õpetaja oma elus
saavutab?

Kui õpetaja töö on kultuuriväärtus, siis missugune
kultuuriväärtus on minu töö?

Kui palju on koolis kultuur võimalik?

- Haridus on osa kultuurist, seega on teadmiste vahendamise aeg omamoodi kultuurikell.
- Hariduses määrab aja liikumiskiiruse ainekava.
- Ainekavade loojad määravad kultuurikella liikumise kiiruse.
- Aja kiirendamine devalveerib kultuuri.
- Koolis puudub aeg, et süveneda.

Kujundav hindamine on mõtteviis

- Kujundava hindamise kaudu luuakse avaram kultuurikontekst.
- Kujundav hindamine korrastab suhteid õpilaste-, õpetajate -ja lapsevanemate vahel.
- Korrastatud suhted soosivad koostööd.
- Kujundav hindamine eeldab süvenemist lapse arenemisse.

Kirjandus

- Ayduk, O., Mendoza-Denton, R., Mishel, W., Downey, G., Peake, P., & Rodriguez, M. (2000). Regulating the interpersonal self: Strategic self-regulation for coping with rejection sensitivity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 776–792.
- Berger, E. H. (1991). Parent involvement: Yesterday and today. *Elementary School Journal*, 92(3), 209–219.
- Blair, C. (2002). School readiness: Integrating cognition and emotion in a neurobiological conceptualization of child functioning at school entry. *American Psychologist*, 57, 111–127.

- Chang, M. (2009). An appraisal perspective of teacher burnout: Examining the emotional work of teachers. *Educational Psychology Review*, 21, 193–218.
- Cigman, R. (2010) Ettekanne konverentsil *Hariduse eesmärgid. Hindamine kui väärtustamine*. Tartu Ülikool
- Davis, H. (2003). Conceptualizing the role and influence of student-teacher relationships on children's social and cognitive development. *Educational Psychologist*, 38, 207–234.

- Davis, H. (2003). Conceptualizing the role and influence of student-teacher relationships on children's social and cognitive development. *Educational Psychologist*, 38, 207–234.
- Dunn, J. (1995). Children as psychologists: The later correlates of individual differences in understanding of emotions and other minds. *Cognition and Emotion*, 9, 187–201.
- Efklides, A. (2006). Metacognitive experiences: The missing link in the self-regulated learning process. *Educational Psychology Review*, 8, 287–291.

- Efklides, A. (2006). Metacognitive experiences: The missing link in the self-regulated learning process. *Educational Psychology Review*, 8, 287–291.
- Eisenberg, N., & Spinrad, T. (2004). Emotion-related regulation: Sharpening the definition. *Child Development*, 75, 334–339.
- Fabes, R. A., & Eisenberg, N. (1992). Young children's coping with interpersonal anger. *Child Development*, 63, 116–128.

- Garber, J., Braafladt, N., & Weiss, B. (1995). Affect regulation in depressed and nondepressed children and young adolescents. *Development and Psychopathology*, 7, 93–115.
- Garner, P. W., & Estep, K. M. (2001). Emotional competence, emotion socialization, and young children's peer-related social competence. *Early Education and Education*, 12, 29–48.
- Greenberg, M. T., Kusche, C. A., & Speltz, M. (1991). Emotional regulation, self-control, and psychopathology: The role of relationships in early childhood. In D. Cicchetti & S. L. Toth (Eds.), *Internalizing and externalizing expressions of dysfunction* (pp. 21–55). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

- Graziano, P. A., Reavis, R. D., Keane, S. P., & Calkins, S. (2007). The role of emotion regulation in children's early academic success. *Journal of School Psychology, 45*, 3–19.
- Hargreaves, A. (2000). Mixed emotions: Teachers' perceptions of their interactions with students. *Teaching and Teacher Education, 16*, 811–826.
- Hanish, L., Eisenberg, N., Fabes, R., Spinrad, T. L., Ryan, P., & Schmidt, S. (2004). The expression and regulation of negative emotions: Risk factors for young children's peer victimization. *Development and Psychopathology, 16*, 335–353.

- Haven, Deutsch, M. (1973). *The resolution of conflict: Constructive and destructive processes*. New CT: Yale University Press.
- Kochenderfer-Ladd, B. (2004). Peer victimization: The role of emotions in adaptive and maladaptive coping. *Social Development*, 13, 329–349.
- McCabe, L. A., Hernandez, M., Lara, S. L., & Brooks-Gunn, J. (2000). Assessing preschoolers' selfregulation in homes and classrooms. *Behavioral Disorders*, 26, 53–69.
- McLuhan.M. (1967) *Understanding media:The extension of man.London:Sphere Books p-19-45.*

- Meyer, D. K., & Turner, J. C. (2006). Re-conceptualizing emotion and motivation to learn in classroom contexts. *Educational Psychology Review*, 18, 377–390.
- Norvilitis, J. M., Casey, R., Brooklier, K. M., & Bonello, P. J. (2000). Emotion appraisal in children with attention-deficit/hyperactivity disorder and their parents. *Journal of Attention Disorders*, 4, 15–26.
- Pianta, R. C., Stienberg, M., & Rollins, K. (1995). The first two years of school: Teacher–child relationships and deflections in children’s classroom adjustment. *Development and Psychopathology*, 7, 295–312.

- Ramsden, S. R., & Hubbard, J. A. (2002). Family expressiveness and parental emotion coaching: Their role in children's emotion regulation and aggression. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 30, 657–667.
- Rumberger, R. W. (1995). Dropping out of middle school: A multilevel analysis of students and schools. *American Educational Research Journal*, 32, 583–625.
- Saarni, C. (1999). *The development of emotional competence*. New York: Guilford.

- Reschly, A. M., Huebner, E. S., Appleton, J. J., & Antaramian, S. (2008). Engagement as flourishing: The contribution of positive emotions and coping to adolescents' engagement at school and with learning. *Psychology in the Schools*, 45, 419–431.
- Saarni, C., & Harris, P. L. (1999). *Children's understanding of emotion*. New York: Cambridge University Press.
- Silk, J. S., Steinberg, L., & Morris, A. S. (2003). Adolescents' emotion regulation in daily life: Links to depressive symptoms and problem behavior. *Child Development*, 74, 1869–1880.

- Singh, S. D., Ellis, C. R., Winton, A. S., Singh, N. N., Leung, J. P., & Oswald, D. P. (1998). Recognition of facial expressions of emotion by children with attention-deficit hyperactivity disorder. *Behavior Modification*, 22, 128–142.
- Schwartz, E., & Davis, A. S. (2006). Reactive attachment disorder: Implications for school readiness and school functioning. *Psychology in the Schools*, 43, 471–479.
- Stewart, M.(2004) “Learning through research: an introduction to theories of learning.” /JMU Learning and Teaching Press, /4(1), 6-14.

- Trentacosta, C. J., Izard, C. E., Mostow, A. J., & Fine, S. E. (2006). Children's emotional competence and attentional competence in early elementary school. *School Psychology Quarterly*, 21, 148–170.
- Walcott, C. M., & Landau, S. (2004). The relation between disinhibition and emotion regulation in boys with attention deficit hyperactivity disorder. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 33, 772–782.

